ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:
Декан факультету
проф. Є. В. Мироненко /
«_03_» ____09_____ 2024р.

Гарант освітньої програми:
доц. О. П. Кваша /
«_03_» ____09_____ 2024 р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри філософії та СПН
Протокол № 1 від 03.09.2024р.
В. о. завідувача кафедри
доц. О.П.Кваша /

Робоча програма навчальної дисципліни
«ОСОБИСТА ПОЛІТИЧНА ТАКТИКА»

галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	052 «Політологія»
назва освітньої програми	«Політологія»
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Розробник: Шимко О. В., канд. іст. наук

Краматорськ-Тернопіль 2024

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td colspan="2">Показники</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна на базі ПЗСО</td><td>денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»</td><td>денна на базі ПЗСО</td><td>денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»</td></tr>
<tr><td colspan="2">Кількість кредитів</td><td rowspan="4">ОПП (ОНП) «Політологія»</td><td colspan="2" rowspan="4">За вибором</td></tr>
<tr><td>5</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Загальна кількість годин</td></tr>
<tr><td>150</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Модулів – 1</td><td rowspan="5">Професійна кваліфікація: бакалавр політології</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістових модулів – 1</td><td>4</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____
(назва)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>8</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="6">Тижневих годин для <u>денної</u> форми навчання:
аудиторних 6
самостійної роботи студента 11</td><td rowspan="6">Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)</td><td>26</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні/Лабораторні</td></tr>
<tr><td>26</td><td>/</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>98</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю</td></tr>
<tr><td>іспит</td><td></td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 52/98

ІІ ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1 Актуальність вивчення дисципліни у зв’язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Політична діяльність охоплює всі форми політики і має власну внутрішню структуру: політичне керівництво державою і суспільством; політичне функціонування; участь громадян у політичному житті суспільства; політичний маркетинг, тобто систему рекламованості тощо. Діяльність, спрямована на визначення системи, мети і завдань, формування політичної стратегії, політичної тактики на основі аналізу реальних політичних подій та явищ, прогнозування політичного розвитку і становить суть політичного керівництва. Здійснюється політичне керівництво переважно через основні форми: державну і політичну партійну діяльність, представницькі органи і структури та ін. Тактика - це частина стратегії, політична лінія суб'єктів політики на порівняно нетривалий період, це сукупність шляхів, форм, прийомів, методів та засобів реалізації політичних ідей і програм, досягнення головної мети й завдань стратегії. Політична тактика випливає з політичної стратегії і підпорядковується їй. Політична стратегія і політична тактика - складові політичного керівництва, тісно взаємозв'язані між собою. Вивчення головних елементів, видів та напрямків політичної тактики осіб, зайнятих у політиці – важливий та актуальний напрям підготовки фахівців-політологів.

2.2. Мета дисципліни: викладання навчальної дисципліни «Особиста політична тактика» сприяє формуванню у студентів ґрунтовного комплексу знань і цілісного уявлення про особливості ведення результативної політичної діяльності як важливої складової успішного здійснення професійної діяльності.

2.3. Завдання дисципліни:

- ознайомити здобувачів з класичними парадигмами політичної тактики;
- сформувати у здобувачів чітке уявлення про базовий понятійний апарат дисципліни;
- дати здобувачам розуміння логіки формування, функціонування і впровадження різних особистих політичних тактик;
- допомогти здобувачам виробити власну позицію по відношенню до дискусійних проблем особистої політичної тактики;
- показати здобувачам історичні приклади успішної реалізації особистої політичної тактики на прикладах конкретних політичних діячів;
- спонукати здобувачів до інтелектуального осмислення і практичного застосування існуючих політичних тактик, виходячи з їх майбутньої діяльності як фахівців-політологів.

2.4. Міждисциплінарні зв’язки. Базою для вивчення дисципліни є попереднє вивчення таких дисциплін, як: «Громадські об’єднання і організації», «Інформаційні війни», «Політичні еліти і лідерство», «Політична культура», «Видатні особистості історії України».

2.5. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять:

загальний обсяг становить 150 годин / 5 кредитів, в т.ч. денна форма навчання: лекції – 26 годин, семінарські – 26 годин, самостійна робота студентів – 98 годин; заочна форма навчання: лекції – 4 години, практичні (семінарські) – 4 години, самостійна робота студентів – 142 години.

2.4 Мова викладання: українська

ІІІ ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Особиста політична тактика» увага приділяється оволодінню здобувачами такими загальними та фаховими (спеціальними) компетентностями, як:

- Знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 01).
- Здатність бути критичним та самокритичним (ЗК 03)
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 04).
- Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (СК 03.).
- Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування (СК 05).
- Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні (СК 06).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

- Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності (РН 01);
- Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності (РН 03).
- Мати навички професійної комунікації (РН 04)
- Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (РН 10).
- Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування (РН 12).
- Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні (РН 13).

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну «Особиста політична тактика», опановують систему знань і навичок, що дозволяють сформувати такі спеціальні результати:

у когнітивній сфері:

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння основних етапів становлення і розвитку особистої політичної тактики, розуміння специфіки цієї

науки в її визначальних рисах;

усвідомлювати особливості структурної кореляції між політичною діяльністю, національним менталітетом і формою політичного устрою держави;

розуміти місце вітчизняної політичної традиції у світовій традиції;

продемонструвати знання і розуміння основних процесів сфери політичної тактики.

в афективній сфері:

здобувач здатний критично осмислювати лекційний та поза лекційний навчальний матеріал;

використовувати набуті знання при веденні дискусій з актуальних проблем специфіки особистої політичної тактики в його визначальних рисах;

демонструвати знання спеціалізованої літератури з досліджень особистої політичної тактики;

оцінити сучасний стан політичних відносин на конкретних прикладах та дискутувати у професійному середовищі;

співпрацювати із іншими здобувачами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань;

ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики.

у психомоторній сфері:

здобувач здатний самостійно бачити, виявляти та аналізувати феномен особистої політичної тактики у широкому контексті культури та науки;

слідувати методичним підходам до розрахунку державотворчого потенціалу суспільства, проводити аналіз політичних відносин, робити висновки на основі проведеного аналізу у сфері політичних тактичних моделей;

брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості;

презентувати результати проведених державотворчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;

мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу;

здійснювати аналіз та інтерпретацію гуманітарного тексту: виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність аргументації, виділити продуктивні ідеї.

IV ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття про особисту політичну тактику.

Політична поведінка та її особливості. Закритий та відкритий тип політичної поведінки. Політичні навички. Механізм політичної поведінки. Основні функції політика. Політична участь і політичне функціонування. Види натовпу та їх характеристика. Поняття про політичну участь. Масова політична поведінка. Масові рухи та їх вплив на прийняття політичних рішень. Поняття про політичну діяльність. Рівні політичної участі особи. Конформізм, індиферентність, політичний активізм. Характеристика політичної активності. Рівні політичної активності.

Види політичної участі. Лідери, активісти, послідовники. Політичний авторитет та його види Історичні прояви політичного авторитету. Визначення політичної стратегії та тактики, їх взаємозв'язок. Конструктивна та деструктивна політична тактика. Методи прийняття управлінських рішень. Раціонально-універсальний метод, метод послідовних обмежень, змішано-скануючий метод. Популізм, елітизм, консерватизм, радикалізм, демократизм. Ознаки політичної стабільності.

Тема 2. Ухвалення політичних рішень

Поняття про процес прийняття політичних рішень. Історичні приклади суб'єктів активного політичного процесу. Політична еліта та її вплив на прийняття політичних рішень. Теорія ухвалення політичних рішень – Г. Саймон, Р. Дал. Структурна послідовність в прийнятті політичного рішення. Аналіз складної ситуації. Типи політичних рішень: фундаментальні, законодавчі, адміністративні. Види голосування як процес прийняття політичних рішень. Методи ухвалення політичних рішень: раціональний, послідовних порівнянь, змішано-скануючий, теорії груп.

Вплив груп на політичну діяльність і процеси. Поняття про центр прийняття рішень. Моделі ухвалення рішень: формально-ієрархічна, змагальна, колегіальна. Інформаційно-аналітична база підтримки прийняття політичних рішень.

Тема 3. Політичне керівництво.

Політична позиція людини. Рівень політичної активності громадян. Типи взаємовідносин людини і політики. Активна суспільно-політична позиція та відчуження. Поняття про аполітичність. Типи взаємин людини і держави. Вплив громадської думки на політичне керівництво. Сторони ділового спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні засоби спілкування. Виховання активного громадянина. Традиції спілкування людини і політики.

Поняття про політичне керівництво. Особливості політичного керівництва. Функції політичного керівництва на загальнодержавному рівні. Науковці-суспільствознавчі та громадські діячі про громадське керівництво. Елітарний спосіб керівництва. Визначення політичного менеджменту. Поняття про політичний маркетинг. Політичне життя.

Тема 4. Політичні інтереси, орієнтації та політичний вибір.

Поняття політичного інтересу, підходи до його визначення. Види політичних інтересів. Легітимне та нелегітимне політичні рішення. Політичні цінності та їх види. Поняття про політичну орієнтацію. Типи політичних орієнтацій. Альтруїстичні та егоїстичні політичні мотиви. Політичний вибір. Груповий та індивідуальний політичний вибір. Підходи до детермінації політичного вибору. Ситуаційний, соціологічний, маніпулятивний, індивідуально-психологічний підхід. Вибір політичної орієнтації.

Типи особистісної політичної орієнтації. Загальний та конкретний фактори політичної орієнтації. Поняття та різні підходи до визначення громадської думки. Функції громадської думки та її місце у сучасному суспільстві. Поняття та аспекти політичної свідомості. Класифікації політичної свідомості. Типології політичної свідомості.

Тема 5. Політичний імідж.

Політичний імідж як соціальний феномен та його роль у сучасному політичному житті. Підходи до визначення політичного іміджу. Типи політичного іміджу. Портрет ідеального політика в Україні. Принципи спілкування з електоратом. Складові чинники політичного іміджу. Соціальні прошарки суспільства та їх характеристика. Соціальна ідентифікація. Знання і підготовка – необхідні якості політика. Відносини між політиком і політичними партіями. Партійна програма. Принципи співпраці з експертами.

Політик і державна символіка. Спеціальні іміджеві поради для політика. Зовнішній вигляд політика. Поняття про спілкування для політика. Формальне і неформальне спілкування. Фази спілкування. Типи людей у спілкуванні. Форми ділового спілкування: бесіда, листування, розмова по телефону. Поради для ділового спілкування. Публічний виступ політика. Застереження при публічному виступі. Ораторська майстерність. Проведення ділових нарад. Види нарад. Підготовка до ділових нарад. Види діалогу. Риси кваліфікованого співрозмовника. Мета та правила проведення бесід. Види та елементи дискусії. Способи розв’язання конфліктів.

Тема 6. Технології політичної діяльності.

Спілкування та його компоненти. Типологія політичних ролей громадян. Мотиви політичної участі. Політичні орієнтації. Груповий та індивідуальний вибір. Підходи до політичного вибору. Концепції політичної участі. Інституціональний підхід. Характер поведінки учасників політичного процесу. Поняття та види політичних технологій. Варіанти політичних технологій. Класифікація та етапи прийняття політичних рішень. Проект політичного рішення та його ухвалення. Вплив лобі та політичних режимів на прийняття політичного рішення.

Окремі політичні технології. Поширення чуток. Технології масових зборів, телефонні, таємна домовленість, «клонування» ЗМІ, погрози, «лестощі охлократії», ідеологічне кліше, підміна понять, маленька переможна війна,

«нагадую – це я», клонування, теледебати. Особливості застосування анти технологій. Популізм політичний.

Тема 7. Політична боротьба.

Політична конкуренція. Підходи до визначення політичної боротьби. Види та ресурси політичної боротьби. Екстремізм та його види. Лівий та правий екстремізм. Анархо-синдикалізм, расизм, доктрина держави добробуту. Стратегії поведінки при політичному конфлікті. Гласне та негласне розкриття конфліктів. Технології запобігання політичного конфлікту. Методи ведення переговорів. Методи розв'язання конфліктів: насилля, роз'єднання, примирення.

Опозиція, підходи до її визначення. Способи поділу опозиції. Парламентська опозиція, передумови для її функціонування. Групи тиску. Місце і роль опозиції в Україні. Лобізм. Революція. Підходи до визначення революції. Типології революцій. Політична революція. Громадянська війна. Причини та види війн. Політичне маніпулювання. Напрямки політичного маніпулювання. Історичні особи – відомі маніпулятори. Політичний терор та його класифікація. Ознаки та наслідки політичного терору.

Тема 8. Виборчі технології.

Поняття про виборчі технології. Підходи до визначення терміна. Історія виникнення виборів. Моделі виборчих кампаній. Типи виборчих технологій. Поняття про паблік рілейшенс. Соціологічні піар-технології. Депутат та його повноваження. Види виборчих систем.

Структура депутатської діяльності. Формування команди депутата. Аналіз соціально-економічної та політичної ситуації депутатом. Розробка програми депутата. Види політичних програм. План проведення передвиборчої кампанії. Засоби інформації та наочної агітації. Поняття про виборчий округ. Умови поділу на виборчі округи. Складові іміджу депутата. Комунікативна механіка. Корисні виборчі поради.

ЗМІ – четверта влада. Роль ЗМІ. Особливості інформаційного середовища. Особливості новин. Форми організації ЗМІ. Класифікація засобів масової інформації. Особливості роботи різних видів ЗМІ.

4.1.Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
1.	Поняття про особисту політичну тактику.	18/21	4/1	2		12/20
2.	Ухвалення політичних рішень	18/21	2/1	4		12/20
3.	Політичне керівництво.	16/21	2/1	2		12/20

4.	Політичні інтереси, орієнтації та політичний вибір.	16/21	2/1	2		12/20
5.	Політичний імідж.	20/21	4	4/1		12/20
6.	Технології політичної діяльності.	20/11	4	4/1		12/10
7.	Політична боротьба.	20/11	4	4/1		12/10
8.	Виборчі технології.	22/23	4	4/1		14/22
		150	26/4	26/4		98/142

4.2. Тематика семінарських занять

№	Вид і тема заняття
1	Поняття про особисту політичну тактику.
2	Ухвалення політичних рішень
3	Політичне керівництво.
4	Політичні інтереси, орієнтації та політичний вибір.
5	Політичний імідж.
6	Технології політичної діяльності.
7	Політична боротьба.
8	Виборчі технології.

4.3. Перелік індивідуальних завдань

Головною метою індивідуальних завдань є самостійне опрацювання здобувачами додаткового матеріалу, формування власного світогляду щодо процесів та явищ, та контроль самостійної роботи студентів. Цей контроль здійснюється завдяки написанню студентами доповідей, рефератів, презентацій тощо. Підготовка презентації – вид самостійної роботи, що виконується здобувачем поза аудиторними годинами. Здобувач вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 10-15 слайдів, текст доповіді – 4-5 стандартних сторінок комп'ютерного набору з дотриманням усіх необхідних формальних вимог до письмових наукових робіт.

Теми рефератів, презентацій:

1. Особливості політики як специфічної сфери людської діяльності.
2. Роль традицій та ритуалів у політиці.
3. Характерні особливості політичної свідомості.
4. Політичний популізм як соціальний феномен.
5. Рівні політичної свідомості та її рівні.
6. Основні форми політичної участі громадян.
7. Свобода людини та її особливості.

8. Сутність масової стихійної поведінки.
9. Рівні політичної активності особи.
10. Основні типи політичної діяльності людей.
11. Основні види політичного авторитету.
12. Політичні рішення та їх класифікація.
13. Технології прийняття політичних рішень.
14. Особливості політичного керівництва.
15. Політична боротьба як історичне явище.
16. Визначення та види екстремізму.
17. Природа політичних конфліктів.
18. Системні та несистемні політичні конфлікти.
19. Сутність опозиції як політичного явища.
20. Революція та війна як гострі форми політичної боротьби.
21. Політичне насилля.
22. Типологія політичного іміджу.
23. Особливості взаємин політика та його електорату.
24. Діалектика взаємин політика та політичної партії.
25. Техніка проведення ділових нарад.
26. Особливості ведення бесід, дискусій та розв'язування конфліктів.
27. Досягнення успіху у публічній політиці.
28. Політик і державна символіка.
29. Роль і значення політичної освіти для досягнення успіху у політиці.
30. Вимоги до політичного консультанта.

4.4 Самостійна робота

Під час самостійної роботи здобувачі опрацьовують матеріал аудиторних занять курсу, і питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основною і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- підготовка творчих робіт (есе, реферати, презентації, виступ на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульною контрольною роботою та екзаменом.

Контроль виконання самостійної роботи відбувається при обговореннях на семінарах, при написанні модульної контрольної роботи.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення політичної тактики.
2. У чому відмінність політичної тактики та політичної стратегії?
3. Які особливості політичної поведінки?
4. Назвіть головні політичні навички.
5. Які функції виконує політик у суспільстві?
6. Дайте визначення натовпу.
7. Охарактеризуйте основні види натовпу.
8. Що таке конформізм?
9. Назвіть основні методи прийняття управлінських рішень.
10. Які ознаки політичної стабільності?
11. Як проходить процес прийняття політичних рішень?
12. Охарактеризуйте поняття «еліта».
13. Підготуйте доповідь про теорії ухвалення політичних рішень.
14. Складіть порівняльну таблицю типів політичних рішень.
15. Що таке голосування політичне?
16. Історичний розвиток голосування як процесу прийняття політичних рішень.
17. Проаналізуйте різні види голосування.
18. Охарактеризуйте методи ухвалення політичних рішень.
19. Як групи впливають на політичну діяльність?
20. Чим відрізняються моделі ухвалення політичних рішень?
21. Що таке «політична позиція людини»?
22. Від чого залежить рівень політичної активності громадян?
23. Назвіть типи взаємовідносин людини і політики.
24. Що таке аполітичність?
25. Проаналізуйте типи взаємин людини і держави.
26. Як громадська думка впливає на політичне керівництво?
27. Назвіть сторони ділового спілкування?
28. Чим політичне керівництво відрізняється від керівництва в іншій сфері?
29. Які функції виконує політичний керівник на загальнодержавному рівні?

4.5. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи та підходи до навчання:

Студентоцентроване навчання – розширення автономії здобувача, здатності до критичного мислення на основі результативного підходу, що передбачає нові підходи до навчання з метою розвитку особистості здобувача з урахуванням його ціннісних орієнтацій.

Репродуктивний метод – навчання здобувачів організовується за допомогою практичних вправ та робіт, різних форм самоконтролю, що сприяє формуванню знань, навичок і вмінь у здобувачів, основних розумових операцій (аналіз, синтез, узагальнення тощо).

Комбінація лекційних та практичних занять та консультацій (зокрема особистих консультацій з викладачем та використанням системи Moodle) із розв'язанням ситуаційних завдань, які розвивають аналітичні здібності та навички роботи в колективі.

Пояснювально-ілюстративний метод – здобувачі одержують знання на лекціях, з навчальної або методичної літератури шляхом конспектування, тезування, анотування, рецензування, під час консультацій з підготовки рефератів та/або доповідей.

Евристичний метод – під керівництвом викладача або на основі евристичних вказівок здобувачі активно намагаються знайти рішення висунутих у навчанні, або сформульованих самостійно, пізнавальних завдань, що дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на практичних заняттях та контрольних точках.

Методи стимулювання й мотивації навчальної роботи – здобувачі приймають участь у моделюванні рольових ситуацій, створенні ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явленні вимог і методів заохочення.

Метод проблемного викладу та проблемно-орієнтованого навчання, зокрема з проведенням презентацій – розуміння здобувачами поставленої проблеми та формулювання пізнавальних завдань на основі різних джерел та засобів, уміння проаналізувати поставлене завдання, порівняти різні точки зору та підходи, розуміння логіки та думок викладача, усвідомлення та запам'ятовування.

Метод самостійної роботи здобувачів та самостійного навчання – розв'язання практичних завдань та опрацювання теоретичного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення. Самостійна робота з вивченням оприлюднених навчальних матеріалів, зокрема в системі роботи освітньої платформи дистанційного навчання Moodle DDMA.

Методи організації й здійснення навчальної та наукової діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи:

– словесні методи – у вигляді бесіди, інструктажу, лекційного матеріалу, методичних вказівок, співбесід;

– наочні методи, відео методи тощо – проведення лекційних та практичних занять за допомогою презентацій, ілюстрацій, демонстраційного матеріалу, тобто отримання знань завдяки наочному спостереженню;

– практичні методи – за допомогою вправ, практичних прикладів, аналізу статистичних даних, тренувань, тренінгів здобувачі одержують знання та уміння, виконуючі ці практичні дії;

– наукова робота здобувача – наукові дослідження та опрацьовування наукової інформації.

Активні методи навчання (дискусійні методи) – в будь-яких формах навчання, включаючи лекційні заняття, використовуються елементи дискусії, а саме: обговорення, ділові ігри, діалог.

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

– за поточну успішність 100балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);

– на екзамені 100балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;

- модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль та колоквіуму і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою;вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати свою власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів ВО з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	-фронтальне опитування за термінологічним матеріалом т за питаннями до семінарського заняття; -оцінювання активності участі у дискусіях
	Індивідуальні завдання	-письмовий звіт або реферат про виконання індивідуальног завдання; -оцінювання самостійності та якості виконання завдання ході звіту-захисту та співбесіди
	Модульні контрольні роботи	-стандартизовані тести; -питання до модульної контрольної роботи
Підсумковий контроль		питання до екзамену

VII СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Історія зарубіжних політичних вчень», форми і терміни контролю (спеціальність 052 Політологія) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових, практичних та ситуаційних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та поза лекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	10	40	1-9
2	Індивідуальне завдання Підготовка презентації за обраною темою і виступ з доповіддю на практичних заняттях, тез доповідей, статті, роботи на конкурс, презентації, виступ з доповіддю на конференції	10	15	8
3	Модульна контрольна робота №1 (Здобувач виконує тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1)	7	30	8
5	Колоквіум	5	15	8
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	9
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	9
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю				

VIII РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1 Основна література

1. Армаш Н. Державні політичні діячі: зарубіжний та вітчизняний досвід. Навч. Посібник. К.: КНТ, 2020. 164 с.
2. Бостан С. Форми державного правління країн Європейського союзу: юридичні моделі і політична практика. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 204 с.
3. Головатий М. Політична психологія. Підручник. 2-ге вид. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
4. Горбатенко В. Політичне прогнозування. Теорія, методологія, практика. К.: Генеза, 2016. 400 с.
5. Діленшнайдер Р. Рішення. Практичні поради від 23 людей, які змінили світ. К.: Book Chef, 2020. 320 с.
6. Еліта: витоки, сутність, перспектива. За ред. В. Кременя. К.: Знання України, 2018. 527 с.
7. Коновалець Є. Ода вождізму. К.: Залізний тато, 2018. 188 с.
8. Нежинська О. О. Лідерство та керівництво: психологічний дискурс. К.: Олді плюс, 2020. 264 с.
9. Неліпа Д. Системний аналіз в політології. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
10. Політологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 164 с.
11. Романюк А. Еволюція політичних інститутів. К.: Гельветика, 2021. 184 с.
12. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потребі в гідності і політика скривдженості. К.: Наш формат, 2020. 192 с.
13. Шляхтун П. Політологія. К: Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

8.2 Допоміжна література

1. Віллінк Д. Стратегія і тактика лідерства. К.: Book Chef, 2021. 368 с.
2. Карл фон Клаузевіц Природа війни. Х.: Віват, 2018. 416 с.
3. Литвиненко В. Президенти. Політичне лідерство: світові реалії, українська практика. К.: Зелений пес, 2019. 464 с.
4. Лю Ерік Ви сильніші, ніж вам здається. Х.: Віват, 2020, 240 с.
5. Мендель Ю. Кожен з нас президент. Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2021. 288 с.
6. Політики не брешуть. 10 законів взаємодії політиків і виборців. К.: Наш формат, 2020. 296 с.
7. Снайдер Т. Шлях до несвободи. Росія, Європа, Америка. К.: Човен, 2020. 392 с.
8. Райс Кондоліза. Демократія. Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2018.
9. Шведа Ю. Вибори від А до Я. К.: Астролябія, 2015. 384 с.

8.3 Web-ресурси

1. https://ips.ligazakon.net/
2. http://academy.gov.ua/
3. https://uk.wikipedia.org/
4. http://ipo.org.ua/wp
5. http://dspace.wunu.edu.ua/
6. https://maup.com.ua/assets/
7. https://womenua.today/
8. http://lib.rada.gov.ua/